

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОЛОГІЇ МОРЯ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок»
освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

тип дисципліни: обов'язкова

мова викладання: українська

Миколаїв - 2026

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування».

“06” квітня 2026 року. – 15с.

Розробник: Рудь І.Ю., доцентка кафедри фінансів і бухгалтерського обліку, канд. екон. наук.

Кривоплясова І.В., викладачка кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

Проект наскрізної програми практики узгоджено з гарантом освітньої програми:

Гарант освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» к.е.н., доцентка _____ Інна РУДЬ

Проект наскрізної програми практики розглянуто на засіданні кафедри фінансів і бухгалтерського обліку

Протокол № 4 від «09» квітня 2026 р.

В.о. зав. кафедри к.е.н., доцентка _____ Наталія ДАНІК

Проект наскрізної програми практики розглянуто методичною радою Факультету економіки і екології моря

Протокол № 4 від «14» квітня 2026 р.

Голова к.е.н., доцент _____ Вячеслав ІВАТА

Проект наскрізної програми практики погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу _____ Андрій ЛАБАРТКАВА

Наскрізна програма практики затверджена Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 4 від «29» квітня 2026 р.

Голова НМР НУК _____ Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2026 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ВИДИ ПРАКТИК	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИК	5
2.1. Виробнича практика	5
2.2. Професійна практика	8
3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	14

ВСТУП

Практика здобувачів вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», є невід’ємною складовою освітньо-професійної програми і має велике значення для підготовки конкурентоспроможних фахівців для підприємств, установ і організацій різних форм власності.

Практична підготовка спрямована на ознайомлення зі специфікою майбутнього фаху, закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, безперервність та послідовність набуття і удосконалення практичних навичок і вмінь, оволодіння компетентностями з основних фахових дисциплін, професійним досвідом для забезпечення готовності до самостійної трудової діяльності.

Практика здобувачів вищої освіти організовується відповідно до навчального плану підготовки бакалавра, ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування», «Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова», затвердженого Вченою радою НУК 28.03.2025 р. (протокол №3).

Наскрізна програма практики є основним навчально-методичним документом в який визначаються види практик, послідовність їх проведення, тривалість, мета та завдання, короткий зміст та заходи контролю.

1. ВИДИ ПРАКТИК

Види практик, які проходять здобувачі вищої освіти згідно навчального плану підготовки бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньою програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» та їх обсяг (табл. 1.1).

Таблиця 1.1.

Види практик, обсяг та терміни проходження

Вид та назва практики	Курс / семестр	Тривалість практики		
		тижнів	кредитів	годин
Виробнича практика	2 / 4	3	3	90
Професійна практика	3 / 6	4	4	120

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИК

2.1. Виробнича практика

Метою проходження виробничої практики є ознайомлення здобувачів вищої освіти із специфікою професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, вимогами до фахівців обраної спеціальності, особливостями практичної діяльності підприємств, банківських та фінансових установ, усвідомлення соціальної значущості спеціальності для забезпечення сталого розвитку України.

Основними завданнями практики є:

- поглибити теоретичні знання з функціонування фінансової системи країни;
- засвоїти методику роботи з науковою літературою, інформаційними ресурсами та відкритими базами даних;
- ознайомитись із сферами професійної діяльності, переліком посад, які можуть займати фахівці, професійними вимогами;

- ознайомитись із особливістю діяльності підприємств і організацій різних форм власності, банківських і небанківських фінансово-кредитних установ, страхових компаній України;

- ознайомитись з історією підприємства (установи), його (її) організаційною структурою;

- вивчити законодавчі та нормативні акти, що регламентують діяльність суб'єктів підприємництва (установи), установчі документи, форми звітності, взаємозв'язок з іншими суб'єктами економічної діяльності;

- ознайомитись з організаційною структурою фінансової служби підприємства (установи), функціональними обов'язками фінансових робітників, ролі фахівця-фінансиста у забезпеченні ефективної фінансово-господарської діяльності суб'єкта підприємництва;

- визначити актуальні проблеми у діяльності підприємства (установи);

- мотивація здобувачів вищої освіти до їх професійного удосконалення;

Компетентності, які набуває здобувач вищої освіти під час проходження виробничої практики:

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом;

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації;

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати виробничої практики:

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;

ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку;

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань;

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Бази виробничої практики: підприємства різних форм власності, банківські і небанківські фінансово-кредитні установи, страхові компанії, науково-дослідна лабораторія «Фінансові проблеми корпоративного сталого розвитку» кафедри фінансів і бухгалтерського обліку.

База і термін практики затверджуються наказом ректора НУК імені адмірала Макарова.

Форми виробничої практики: екскурсії на бази практики, гостьові лекції провідних фахівців бізнесу, практичні заняття, робота з інформаційними ресурсами, матеріалами відкритих баз даних.

Для дистанційного проходження виробничої практики за певних умов (карантин, умови військового стану, інші надзвичайні ситуації) використовуються різні технічні засоби комунікації, методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів. Звіт з практики подається в електронному вигляді на e-mail, Viber або інші за платформи комунікації керівнику практики, захист звітів відбувається на он-лайн занятті.

ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Практика на підприємстві.

Питання для розгляду: мета, завдання виробничої практики; визначення і функції фінансів підприємства, фінансові ресурси підприємств; загальна характеристика підприємства, особливості його діяльності, функції фінансового відділу; актуальні проблеми діяльності підприємства.

Практика у банківській установі.

Питання для розгляду: мета, завдання виробничої практики; банківська система України, її сучасний стан; історія та розвиток банку, його стратегічні цілі; структура основних послуг, які надаються банком, актуальні проблеми діяльності банку.

Практика у страховій компанії.

Питання для розгляду: мета, завдання виробничої практики; страховий ринок України, види і типи страхових організацій; структура страхової компанії, органи управління, функціональні підрозділи, порядок створення та реєстрації страховика, нормативні акти, якими керуються страхові компанії; страхові послуги, що надаються страховою компанією; актуальні проблеми діяльності страхової компанії.

Практика у Пенсійному фонді

Питання для розгляду: мета, завдання виробничої практики; загальнодержавні фонди цільового призначення; характеристика Пенсійного фонду України, його структура, функції фінансового відділу Пенсійного фонду.

База практики – фінансові установи та органи місцевого самоврядування

Питання для розгляду: мета, завдання виробничої практики; місцеві фінансові органи, їх функції та повноваження; фінансова діяльність підприємств місцевого господарства.

2.2. Професійна практика

Метою професійної практики є закріплення теоретичних знань, отриманих при вивченні певних нормативних дисциплін, оволодіння навичками практичної роботи в фінансовій сфері, набуття навичок аналізу

фінансової звітності підприємства (установи), збирання матеріалу для виконання курсових та наукових робіт, написання наукових статей.

Основними завданнями практики є:

- ознайомитися з організацією фінансової роботи на базах практики;
- ознайомитися із структурою підприємства (установи);
- вивчити установчі документи та ознайомитися з положеннями про відділи, посадовими інструкціями, взаємовідносинами між структурними підрозділами, технологією управління фінансовими ресурсами на базі практики;
- навчитися аналізувати та формулювати висновки про ефективність діяльності підприємства (установи), прогнозувати фінансові результати, планувати заходи та приймати управлінські рішення щодо поліпшення фінансового стану підприємства (установи).

Компетентності, які набуває здобувач вищої освіти під час проходження професійної практики:

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

Програмні результати професійної практики:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

Бази професійної практики: сучасні підприємства різних форм власності, банківські і небанківські фінансово-кредитні установи, страхові компанії, науково-дослідна лабораторія «Фінансові проблеми

корпоративного сталого розвитку» кафедри фінансів і бухгалтерського обліку.

База і термін практики затверджуються наказом ректора НУК імені адмірала Макарова.

Форми професійної практики: безпосередньо на підприємствах різних форм власності, банківських і небанківських фінансово-кредитних установах, страхових компаніях під керівництвом провідних фахівців підприємства (установи) або науково-дослідна лабораторія «Фінансові проблеми корпоративного сталого розвитку» кафедри фінансів і бухгалтерського обліку.

Для дистанційного проходження професійної практики за певних умов (карантин, умови військового стану, інші надзвичайні ситуації) використовуються різні технічні засоби комунікації, проводяться гостьові лекції провідних фахівців бізнесу, робота з інформаційними ресурсами, матеріалами відкритих баз даних, пропонується онлайн практика у АТ КБ «ПриватБанк», UKRSIBBANK BNP Paribas Group, ПУМБ.

Звіт з практики подається в електронному вигляді на e-mail, Viber або інші платформи комунікації керівникам практики, захист звітів відбувається на он-лайн занятті.

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Практика на підприємстві чи іншій організації

У період проходження професійної практики необхідно:

- ознайомитись з історією виникнення та розвитку підприємства, Статутом, іншими юридичними документами;
- ознайомитись з організаційною та виробничою структурою підприємства;
- ознайомитись зі складом та структурою необоротних активів підприємства,
- здійснити аналіз основних показників стану й ефективності використання основних виробничих фондів;

- ознайомитись зі складом та структурою оборотних активів підприємства;
- розрахувати та проаналізувати показники стану та ефективності використання оборотних коштів на підприємстві;
- проаналізувати склад і структуру витрат підприємства;
- проаналізувати та охарактеризувати види доходів підприємства;
- ознайомитися із структурою капіталу підприємства, власними джерелами формування капіталу, позичковими коштами;
- провести аналіз фінансового стану підприємства: розрахувати показники оцінки фінансового стану підприємства, здійснити аналіз майна і основного капіталу, аналіз оборотного капіталу, оцінку формування прибутку, аналіз розподілу і використання прибутку, аналіз ліквідності (платоспроможності) підприємства, аналіз кредитоспроможності, аналіз фінансової стійкості, аналіз показників рентабельності;
- запропонувати заходи щодо покращення фінансового стану підприємства.

Практика у банківських установах

У період проходження професійної практики необхідно:

- ознайомитись з історією та розвитком банку, його стратегічними цілями;
- проаналізувати структуру основних послуг, які має право надавати банк та які фактично надаються банком;
- охарактеризувати управлінську та організаційну структуру банку;
- ознайомитись з порядком відкриття, ведення та закриття поточних рахунків у національній та іноземній валютах, з документами необхідними для цього;
- ознайомитись з основними формами безготівкових розрахунків, що застосовуються в банку, та охарактеризувати порядок здійснення розрахунків ними, вимогами до оформлення розрахункових документів та порядком приймання документів банком;

- ознайомитись з видами платіжних систем, з якими працює банк;
- ознайомитись з організацією розрахунків з використанням банківських платіжних карток, тарифами банку за проведення операцій з платіжними картками;
- охарактеризувати касові операції, види і порядок оформлення касових документів, тарифи банку на касове обслуговування;
- ознайомитись з конверсійними та обмінними операціями з іноземною валютою та порядок їх оформлення;
- ознайомитись з депозитними продуктами банку та процентними ставками за депозитами в національній та іноземній валютах порівняно з іншими банками;
- ознайомитись з порядком відкриття та ведення депозитних рахунків та необхідними документами для їх відкриття;
- ознайомитись з видами кредитів, що надає банк, структурою кредитного портфелю, процентними ставками за кредитами банку та з нормативними документами, що регулюють здійснення кредитних операцій в банку;
- ознайомитись з порядком видачі кредитів юридичним особам, та необхідними для цього документами, методикою оцінки фінансового стану позичальника для прийняття рішення про їх кредитування;
- ознайомитись з формуванням доходів, витрат та прибутку банку;
- здійснити аналіз і оцінку фінансового стану комерційного банку: аналіз фінансовою стійкості, аналіз ділової активності, аналіз ліквідності, аналіз ефективності управління.

Також здобувачі вищої освіти мають можливість пройти он-лайн практику у АТ КБ «ПриватБанк» за посиланням <https://practice.privatbank.ua/>, UKRSIBBANK BNP Paribas Group (UKRSIB praktyka online) за посиланням https://my.ukrsibbank.com/ua/careers/online_practice_for_students/, ПУМБ за посиланням <https://studenthub.pumb.ua/courses/onlajn-praktyka/>.

Результати виконання обов'язкової програми фіксуються в сертифікаті студента за підсумками онлайн-практики (із зазначенням кількості набраних балів і оцінки за практику)

Практика у страхових організаціях

У період проходження професійної практики необхідно:

- ознайомитись із структурою страхової компанії, органами управління, функціональними підрозділами страховика;
- ознайомитись з порядком створення та реєстрації страховика, нормативними актами, якими керуються страхові компанії.
- охарактеризувати та проаналізувати страхові послуги, що надаються страховою компанією;
- розглянути структуру й порядок формування власного капіталу страхової компанії;
- проаналізувати склад і структуру залучених коштів (страхових премій) страховиків;
- проаналізувати порядок формування і розміщення страхових резервів страховика.
- провести аналіз грошових надходжень від фінансової та інвестиційної діяльності страховика.
- ознайомитись з формами фінансової звітності;
- здійснити загальну оцінку фінансового стану страховика;
- ознайомитись з системою оплати праці працівників страхової компанії;
- ознайомитись з порядком і правилами проведення різних видів страхування;
- ознайомитись з порядком оформлення пакету документів у разі настання страхового випадку та виплати страхового відшкодування.

3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

За результатами практик здобувачі вищої освіти складають письмові звіти. До складу звіту входять:

- титульний лист (за встановленою формою);
- щоденник практики (за встановленою формою);
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури;
- додатки.

Оптимальний обсяг звіту з виробничої практики 15-18 сторінок тексту, з професійної практики – 20-25 сторінок.

Щоденник практики містить календарний план проходження практики, термін прибуття та вибуття з бази практики, відгук і оцінку роботи здобувача керівниками від бази практики (для професійної практики) та від кафедри та завіряється печаткою від бази практики.

Переданий на кафедру фінансів і бухгалтерського обліку НУК та зареєстрований у встановленому порядку звіт перевіряється керівником практики від кафедри. За результатами перевірки звіт рекомендується до захисту перед комісією, яка створюється за розпорядженням завідувача кафедри фінансів і бухгалтерського обліку НУК.

Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту та презентації, повноти виконання завдання, відгуку керівника від підприємства (установи) (для професійної практики), рівня знань та відповідей на запитання під час захисту звіту.

За результатами захисту здобувачу вищої освіти виставляється диференційована оцінка за 100-бальною шкалою ECTS, яка фіксується у

щоденнику практики, вноситься в екзаменаційну відомість та індивідуальний план здобувача вищої освіти.